

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ TURKISH DENTAL ASSOCIATION

GENELGE

Sayı : E-32051835-001.01-2025-00-553
Konu : Yüksek Para Cezası Uygulamaları
Hakkında

10/01/2025

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 11. Maddesi sebebiyle uygulanan yüksek para cezaları hakkında hukuk büromuzun değerlendirmesi ekte gönderilmiştir.

Bu değerlendirme çerçevesinde konu ile ilgili Merkez Yönetim Kurulumuz üyeleri tarafından kendi bölgelerindeki milletvekillerine bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca Bakanlık yetkilileri ile mevzuatta bir değişiklik yapılması hususunda çalışmalarımız sürmektedir.

Odalarımızın da bölgelerinde bulunan milletvekillerini bu konuda bilgilendirmelerinin haksız uygulamaların önüne geçilmesinde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla,

Gassan Yücel
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri

Ek: Hukuk Büromuzun Değerlendirmesi (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://ebys.tdb.org.tr/enVision-Dogrula/BelgeDogrulama.aspx?eD=BSD8YLJKC> Pin Kodu: 04422

Adres: Kızılırmak Mah. 1446. Cad. Alternatif İş Merkezi No:12/38 Çukurambar, 06510 Çankaya/Ankara

Telefon No: 0312 435 93 94 | Faks No: 0312 430 29 59

e-Posta: tdb@tdb.org.tr | Web: www.tdb.org.tr | Kep Adresi: turkdishekimleribirligi@hs01.kep.tr

BİLGİ NOTU

Konu : 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 11. Maddesi sebebiyle uygulanan yüksek para cezaları hakkında

01.03.2024 tarih ve 32476 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 7496 sayılı Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 20. maddesiyle 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 11. maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklikle;

- Sağlık turizmi alanında, sağlık kuruluşlarından başka, hastaların temini ve organizasyonuna ilişkin faaliyette bulunan turizm acentesi niteliğinde kuruluşlar da bulunmaktadır. Bu bakımdan, yerinde bir şekilde, uluslararası sağlık turizmi kapsamındaki her türlü kuruluşun faaliyetleri de Sağlık Bakanlığının denetimi kapsamına alınmıştır.

-Ruhsatsız veya yetkisiz olarak yahut özel izne tabi hizmet birimlerini gerekli izni almaksızın açan veya bu sağlık hizmetlerini verenlere verilecek ceza, sağlık kuruluşunun önceki ay brüt hizmet gelirinin yarısı olarak belirlenmiştir. Gelirle orantılı olarak belirlenmiş olan ceza, faillerde yaratacağı etki bakımından adil nitelikte iken, yapılan değişiklikle, bu cezanın **250.000 liradan az olmayacağına** ilişkin ibare eklenmiştir.

-Bakanlık tarafından belirlenen kayıtları uygun şekilde tutmayan veya bildirim yükümlülüğüne uymayanlara uygulanacak yaptırım iki kez uyarı ve sonrasında önceki ay brüt hizmet gelirinin yüzde biri iken; değişiklikle, uyarı kaldırılmış, para cezası miktarı oransal olarak iki katına çıkarılmış ve bunun **50.000 liradan az olamayacağı** da belirtilmiştir.

-Benzeri şekilde acil hastaya müdahale esaslarından, personel, tıbbi cihaz ve donanım, bina ve hizmet birimleri, malzeme ile ilaç standartlarına uyulmaması halinde verilecek para cezasının da **100.000 liradan az olamayacağı** belirtilmiştir.

Bu değişikliklerle hastadan her işlem için alınan onamın yazılı olup olmaması gibi bazıları oldukça basit ve sağlık hizmet sunumunda etkisi olmayan idari kurallara aykırılıklar veya hizmet sunumu bakımından önemi olan, ciddi herhangi bir ölçüt getirilmeksizin özel hizmet birimi olarak tanımlanan uluslararası sağlık hizmeti gibi bir hizmetin ilave yetki belgesi almadan sunulmasının çok yüksek miktarda para cezasına tabi tutulmuş olması ölçüsüz olduğu kadar adaletsiz sonuçlar da doğurmaktadır.

Yasanın yürürlüğe girmesinden hemen sonra, dişhekimleri ve özel sağlık kuruluşlarında yapılan denetimlerde, yukarıda belirtilen yüksek miktartlı para cezaları uygulanmaya başlamıştır.

Örneğin,

-Konya’da yapılan denetimlerde sağlık kuruluşundaki dişhekimlerinde yaka kartı olmadığı için 50 bin lira para cezası verilmiştir,

-Trabzon’da bir dişhekimine, lisans için başvurmuş ancak henüz lisansı alınmamış olan muayenehanesindeki –kullanıldığı tespit edilmemiş ise de- röntgen cihazının Nükleer Düzenleme Kurulu lisansı bulunmadığından 100 bin lira para cezası verilmiştir,

-Muğla'da bir dişhekimine, muayenehanesindeki röntgen cihazının sağlık müdürlüğüne bildirilmediği ve lisansı bulunmadığı gerekçesiyle –kullanıldığı tespit edilmemiş ve ceza kararının tebliğinden önce lisans almış ise de- 250 bin lira para cezası verilmiştir,

-Şırnak'ta yapılan denetimlerde, hastaların kişisel sağlık verilerini Bakanlık merkezi bilgi sistemine kaydetmedikleri gerekçesiyle çok sayıda dişhekimine 50 biner lira para cezası verildi,

-Mersin'de yapılan denetimlerde, Tehlikeli Atık Bertaraf Sözleşmesi bulunmadığı gerekçesiyle dişhekimlerine 100 biner lira para cezası verilmiştir,

-Yine Mersin'de yapılan denetimde, bir polikliniğin ruhsatında 4 ünit bulunduğu yazılı olduğu halde 5 ünit tespit edildiği gerekçesiyle 100 bin lira para cezası verilmiştir.

Örnekler çoğaltılabilir. Ancak daha önemlisi, 15.12.2024 tarihinde Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik değişikliğinde, Yönetmeliğin ekindeki Denetim Sorgu ve İdari Yaptırım Formu da değiştirilerek Kanun'da belirtilen para cezaları yönetmeliğe de eklenmiştir. Böylece Yönetmelik'te belirlenen kurallara aykırılıklarda, her bir aykırılık için 50-100-250 bin lira para cezası verilmesi; tekrarında ise bu cezaların iki katı şeklinde uygulanması söz konusudur.

Kanundaki düzenlemeye dayanılarak Yönetmelikte yapılan düzenlemeye göre:

-Muayenehanede bulunan dental radyoloji biriminin/ünitesinin, Bakanlık/İl Sağlık Müdürlüğü izni mevcut değil ise ilk tespitte 250 bin lira ikincisinde 500 bin lira para cezası verilir. NDK lisansı olsa dahi Sağlık müdürlüğüne bilgi verilmemesi halinde bu ceza verilebilir. Oysa, halk sağlığını tehdit eden bir unsur bulunmamaktadır. Dolayısıyla böylesine yüksek para cezalarını haklı kılan sebep yoktur.

-Muayenehanede dental radyoloji birimi/ünitesi var ise ve kendi hastaları dışındaki hastalara hizmet veriliyor ise ağız, diş ve çene radyolojisi uzmanı bulunması gerekir iken mevcut değil ise 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Dental radyoloji biriminin sağlık müdürlüğüne bildirilmesinden daha önemli bir fiil olan, uzman dişhekimini olmadan kendi hastası olmayanlara hizmet vermek fiili için –nisbeten- daha hafif bir ceza belirlenmiştir!

-Muayenehanedeki tüm oda ve birimlere ait kapılarda, söz konusu oda veya birimin ne amaçla kullanıldığını bildirir tabela bulunmuyor ise 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Böylesine basit bir eksikliğin ilk tespitte dahi bu derece yüksek para cezasıyla cezalandırılması hakkaniyetli değildir.

-Muayenehanede bulundurulmuş cihazların bakım ve kalibrasyonuna ilişkin sözleşme bulunmadığında 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Hangi cihazların, hangi periyotta ve kim tarafından kalibre edilmesi gerektiğine ilişkin bir standart mevcut değil iken böyle bir yükümlülüğün ihlal edildiği gerekçesiyle bu derece ağır para cezalarının verilmesi haklı değildir.

-Muayenehanede kullanılan tüm tıbbi cihaz ve sarf malzemeler Bakanlığımız Ürün Takip Sistemi'nde kayıtlı değil ise 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Özellikle mevcut bazı cihazlar ile sarf malzemelerinin ÜTS'ye kaydedilmesinde imkansızlık vardır. Ayrıca, muayenehanede kullanılan eldivenin ÜTS kaydının olmamasına bu derece

yüksek para cezası verilmesinin sağlık hizmetinin niteliğinin korunmasına yönelik bir yararı bulunmamaktadır.

-Muayenehanede hastaların ve personelin kullandığı bütün alanlar uygun bir şekilde havalandırılıyor ve yeterli şekilde aydınlatılmaları sağlanıyor mu? sorusuna hayır yanıtı verildiğinde 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Uygun ve yeterli kavramlarının denetim ekipleri tarafından standart şekilde değerlendirilmesi mümkün değildir.

-Muayenehanede sağlık hizmet sunumu yapılan tüm birimlerin zemini kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir bir malzeme ile kaplanmış mı? sorusuna hayır yanıtı verildiğinde 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Kullanılan kaplama malzemesinin temizliğinin kolay olup olmadığına ilişkin standart değerlendirmedeki zorluk gözetildiğinde ilk tespitte yüksek para cezası verilmesi hakkaniyete uygun olmayacaktır.

-Muayenehanede hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanması ve korunmasına dair ilgili mevzuatta belirtilen tedbirler alınmış mı? sorusuna hayır yanıtı verildiğinde 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Hasta ve çalışan güvenliğine ilişkin önlemlerin standart şekilde belirlendiği bir kontrol listesi bulunmamaktadır. Haliyle her zaman değerlendirme farklılıkları olabilir. Bu nedenle, ilk tespitte böylesine yüksek para cezası uygulanmamalıdır.

-Muayenehanede sağlık hizmetine ilişkin kayıt, bilgilendirme ve arşiv işlemleriyle ilgili pek çok fiil ayrı ayrı belirlenmiş ve her birinde görülebilecek aykırılıklar, ilk tespiti 50 bin lira ikincisinde 100 bin lira para cezası yaptırımıyla cezalandırılacak şekilde düzenlenmiştir.

-Hastalara ilgili mevzuatına göre satış fişi veya fatura düzenlenmediği veya talep halinde, sunulan sağlık hizmetlerinin dökümünü ve tutarını gösteren onaylı belge verilmediği tespit edildiğinde 100 bin lira, ikinci tespitte ise 200 bin lira para cezası verilir. Bu fiilin Vergi Usul Yasasına göre yaptırımı ise her bir mali belge için 10 bin liradan az olmamak üzere yazılması gereken tutarın yüzde onu oranında usulsüzlük cezasıdır. Mali bir kayıt için Maliye'den daha yüksek ceza Sağlık Bakanlığı tarafından kesilmektedir.

Yönetmelikte belirtilen ve bir kısmına yukarıda yer verilen idari para cezaları 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. 2024 yılı için belirlenen oran %43,93'tür. Dolayısıyla 2025 yılında, yukarıda 50 bin lira olarak belirtilen para cezası 71.965 lira, 100 bin lira olarak belirtilen para cezası 143.930 lira, 250 bin lira olarak belirtilen para cezası 359.825 lira olarak uygulanacaktır. İlk tespit için bu tutarların söz konusu olduğu ikinci tespitte bunun iki katının uygulanacağı da hatırd tutulmalıdır. Bu durumda, Yönetmelikte belirtilen para cezalarının 71.965 liradan 719.650 liraya kadar olduğu belirtilmelidir.

Böylesine yüksek para cezaları bizim mevzuatımızda oldukça ağır fiillere karşı düzenlenmiştir ve çok azdır. Genel olarak mevzuatta yer alan ve insan sağlığını da ilgilendiren fiillere verilen cezalara baktığımızda da yukarıda belirtilen basit ihlallere karşı belirlenen yaptırımların adaletsiz olduğu görülmektedir:

-Bütün çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunmasına ilişkin 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan belirlenen idari para cezaları 500 lira ila 5.000 lira arasında değişmektedir.

-Bütün topluma yönelik gıda güvenliği dolayısıyla sağlık riski yaratan genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO) kullanılan ürünlerin takibi ve sınırlandırılmasıyla ilgili düzenlemelere aykırılık halinde verilecek idari para cezaları 10 bin liradan 200 bin liraya kadar belirlenmiştir (5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu m.15)

-İnsanlar üzerinde bilimsel araştırma yapılmasına dair usul ve esaslara aykırı davranılması gibi çok ağır bir fiil sebebiyle verilecek para cezasının alt sınırı, 3359 sayılı Kanunun Ek 10. maddesinde, 100.000 liradır.

-Nükleer tesislerde radyasyon uygulamalarının geçerli bir lisansa sahip olmaksızın yürütülmesi durumunda -2024 yılında geçerli- idari para cezası 98.910 liradır (7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu m.25/1).

-Türk Ceza Kanununda kişilerin sağlık ve vücut bütünlüğüne yönelen suçlara uygulanan para cezaları bakımından değerlendirildiğinde de 3359 sayılı Kanunda belirlenen 250.000 lira idari para cezasının çok yüksek olduğu görölmektedir. Nitekim, TCK m.86'da düzenlenen kasten yaralama suçunun basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif yaralanmaya neden olan halinde uygulanabilecek temel para cezasının üst sınırı 36.000 liradır. Bu maddede düzenlenen kasten yaralamanın nitelikli hallerinde cezanın yarı oranında artırılacağı belirtilmiş olmakla verilecek para cezasının üst sınırı 54.000 liradır. TCK m. 89'da düzenlenen taksirle yaralama suçunun basit halinde verilebilecek para cezası 36.000 lira, nitelikli hallerinde ise 54.000 ve 72.000 liradır. Görüldüğu üzere kişinin vücut bütünlüğüne isteyerek ya da taksirle zarar verilmesine ilişkin suçlarda uygulanabilecek para cezalarının kat kat fazlasının basit olgularda idari para cezası olarak verilmesine imkan sağlayan kanun maddesi ölçülü değildir.

Bütün bu sebeplerle, idari süreçler veya hizmet sunumunda hastanın sağlığına zarar vermeyen veya sağlık hizmetinin niteliğini bozmayan basit iş ve işlemlerin ilk tespitinde 71-143-360 bin lira gibi yüksek para cezalarıyla cezalandırılması yerine dişhekiminin uyarılması tercih edilmelidir. Uyarıdan sonraki tespitinde saptanan aksaklıkların ise dişhekiminin/sağlık kuruluşunun geliriyle orantılı şekilde parasal yaptırıma bağlanması uygun olacaktır. Bunun için, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 11. Maddesinin ve Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'in yaptırımların belirlendiği eklerinin ivedilikle değerştirilmesi gereklidir. 05.01.2025

Av. Mustafa Güler
TDB Hukuk Müşaviri